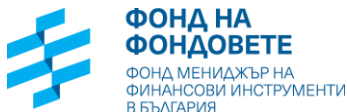

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД НА
ФОНДОВЕТЕ
ФОНД МЕНИДЖЪР НА
ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ
В БЪЛГАРИЯ

ПРОГРАМА
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ И
ИНОВАЦИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА

Насоки за изпълнение на приложими режими за държавна и минимална помощ по финансов инструмент „Портфейлна гаранция с таван на загубите за кръгова икономика“

Финансовият инструмент „Портфейлна гаранция с таван на загубите за кръгова икономика“ предоставя гаранция до 80% на нови индивидуални заеми с таван на загубите на портфейлно ниво до 25%. Финансовият инструмент е разделен на два прозореца в зависимост от вида на проектите, които ще се изпълняват – прозорец енергийна ефективност и прозорец ресурсна ефективност. Проектите от прозорец енергийна ефективност ще се подпомагат и в комбинация с техническа помощ, която ще се изплаща за покриване на разходите за енергиен одит.

Инвестициите, които могат да бъдат подкрепени със заеми, включени в гарантирания портфейл, следва да бъдат извършени от предприятия и да подобряват енергийната ефективност на сгради или производства (Прозорец „Енергийна ефективност“) или да подобряват ресурсната ефективност на предприятията (Прозорец „Ресурсна ефективност“).

Предоставянето на финансиране за тези инвестиции в съответствие с правилата за държавна помощ може да бъде осъществено по два алтернативни режима на държавна/минимална помощ.

Първият вариант е при спазване на правилата за минимална помощ съгласно Регламент № 1407/2013 (Регламент *de minimis*). Този режим на помощ е подходящ за предприятия, които отговарят на изискванията на Регламент *de minimis* и които все още не са изчерпали тавана на помощта *de minimis*, приложим за предприятието. За предприятията, които вече са изчерпали приложимия за тях таван на минимална помощ или имат проект, който надвишава тавана на помощта/размера на допустимия гарантиран кредит по Регламент *de minimis*, е възможно да бъде приложен режим на държавна помощ съгласно Общия регламент за групово освобождаване¹(ОРГО). Режимите за държавна помощ по ОРГО, които са подходящи за подпомагане на проекти по настоящия финансов инструмент, са четири, като режимът се определя в зависимост от вида на подкрепената дейност.

Техническата помощ за проекти за енергийна ефективност може да бъде финансирана както по Регламент *de minimis*, така и по режим на държавна помощ по ОРГО.

Предвид горепосоченото, възможните режими на държавна/минимална помощ по двата прозореца на инструмента за кръгова икономика са следните.

Прозорец „Енергийна ефективност“

- Режим на минимална помощ по Регламент *de minimis*
- Режим на държавна помощ по чл. 38 „Инвестиционни помощи за мерки за енергийна ефективност, различни от тези в сгради“ от ОРГО

¹ Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 година за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора

- Режим на държавна помощ по чл. 38а „Инвестиционна помощ за мерки за енергийна ефективност в сградите“ от ОРГО
- Режим на държавна помощ по чл. 41 „Инвестиционни помощи за насърчаване на енергията от възобновяеми източници, на водород от възобновяеми източници и на високоефективно комбинирано производство на енергия“ от ОРГО

Прозорец „Ресурсна ефективност“

- Режим на минимална помощ по Регламент *de minimis*
- Режим на държавна помощ по чл. 41 „Инвестиционни помощи за насърчаване на енергията от възобновяеми източници, на водород от възобновяеми източници и на високоефективно комбинирано производство на енергия“ от ОРГО
- Режим на държавна помощ по чл. 47 „Инвестиционни помощи за ефективност на ресурсите и за подпомагане на прехода към кръгова икономика“ от ОРГО

Техническа помощ за проекти за енергийна ефективност

- Режим на минимална помощ по Регламент *de minimis*
- Режим на държавна помощ по чл. 49 „Помощи за проучвания и консултантски услуги относно опазването на околната среда и енергийните въпроси“

ВАЖНО: Финансовите посредници могат да изберат по своя преценка, отчитайки характера на инвестициите, размера на изчисления брутен еквивалент на безвъзмездна помощ за исканото финансиране и получените предходни държавни и минимални помощи от кредитоискателя по кой от горепосочените режими на държавна помощ да предоставят гарантиран кредит по Прозорец „Енергийна ефективност“ и Прозорец „Ресурсна ефективност“ на Финансов инструмент „Портфейлна гаранция с таван на загубите за кръгова икономика“.

Условия за допустимост на помощта по Регламент *de minimis*

Таван на помощта

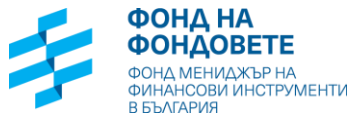
Съгласно Регламент *de minimis*, общият размер на помощта *de minimis*, която може да бъде предоставена на „едно и също предприятие“ не трябва да надхвърля 200 000 евро за период от три бюджетни години (*таван на помощта*). За предприятия, които осъществяват автомобилни товарни превози за чужда сметка или срещу възнаграждение, този таван е 100 000 евро².

Когато помощта се предоставя под формата на **техническа помощ** за енергиен одит при настоящия финансов инструмент за финансиране на разходите за изготвяне на енергийния одит (когато е приложимо) сумата на безвъзмездната финансова помощ (БФП) се прибавя към другите минимални помощи, предоставени на кредитополучателя през последните три години,

² Предстои изменение на Регламент *de minimis* и се очаква тези тавани да бъдат повишени, при което условията на финансовия инструмент ще бъдат съобразени с новите прагове на Регламент *de minimis*.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД НА
ФОНДОВЕТЕ
ФОНД МЕНИДЖЪР НА
ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ
В БЪЛГАРИЯ

ПРОГРАМА
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ И
ИНОВАЦИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА

включително сумата на brutния еквивалент на безвъзмездна помощ за исканото кредитно финансиране, като общият им размер не трябва да се надвишава тавана на помощта.

Когато помощта се предоставя под формата на **гаранция**, както при настоящия финансов инструмент, размерът на помощта се изчислява от финансовия посредник на база на конкретните параметри на кредита и се представя като брутен еквивалент на безвъзмездна помощ (БЕБП). Размерът на изчисления БЕБП представлява помощта, предоставена на кредитополучателя при включване на кредита в гарантирания портфейл.

Условия за допустимост на гаранции

При гаранциите важат следните допълнителни условия.

- Кредитополучателят не трябва да е субект на процедура по обявяване в несъстоятелност, нито да отговаря на критериите на националното право, за да бъде подложен на процедура по обявяване в несъстоятелност по искане на неговите кредитори (приложимо, когато БЕБП на гарантирания кредит се изчислява по опростената формула – първи подход по-долу).
- В случай на големи предприятия кредитополучателят трябва да бъде в положение, съответстващо най-малко на кредитен рейтинг В -.
- Гаранцията не трябва да надхвърля 80 % от свързания с нея заем, което е осигурено чрез общите условия на ФИ „Портфейлна гаранция с таван на загубите за кръгова икономика“.

Изчисляване на БЕБП при гаранции по *de minimis*

Финансовият посредник трябва да изчисли БЕБП преди да предостави кредит на предприятието и да се увери, че с изчисления БЕБП и БФП за енергиен одит (ако се предвижда за конкретния кредитополучател) не се надвишава таванът на помощта, определен по Регламент *de minimis*, за предприятието-кредитополучател и за всички предприятия, с които то образува „едно и също предприятие“.

Има два алтернативни подхода за изчисление на БЕБП при гаранции. При първия подход се прилага опростена формула, която използва срочността на кредита и размера на гарантираната сума. При втория подход се използват минималните премии, посочени в Известието на Комисията³ и рейтинга на кредитополучателя.

Първият подход (опростена формула) е приложим както за **МСП**, така и за **големи предприятия**. Предприятията не трябва да са в процедура по обявяване в несъстоятелност нито да отговаря на критериите за това (виж условието по-горе), а големите предприятия трябва да са в положение, съответстващо най-малко на кредитен рейтинг В -. При този подход се счита, че размерът на предоставената помощ *de minimis* е равен на 200 000 евро⁴, когато гарантираната сума е 1 500 000

³ Известието на Комисията относно прилагането на членове 87 и 88 от Договора за ЕО по отношение на държавните помощи под формата на гаранции: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=uriserv%3A0J.C_.2008.155.01.0010.01.BUL

⁴ Предстои изменение на Регламент *de minimis* и се очаква тези тавани да бъдат повишени, при което условията на ФИ ще бъдат съобразени с новите прагове на Регламент *de minimis*.

евро⁵ и продължителността на гаранцията е пет години. Гаранцията може да покрие максимално 80% от свързания с нея заем. Това означава, че при покритие на гаранцията от 80% заемът може да бъде в максимален размер от 1 875 000 евро за период от пет години. При по-ниско покритие на гаранцията, например 60%, заемът може да бъде в размер от 2 500 000 евро за пет години. Също така се счита, че размерът на предоставената помощ *de minimis* е равен на 200 000 евро, когато гарантираната сума е 750 000 евро⁶ и продължителността на гаранцията е десет години. Свързаният с тази гаранция заем може да бъде в максимален размер от 937 500 евро при покритие на гаранцията от 80% или 1 250 000 евро при покритие от 60%. Тези суми са намалени на половина за предприятия, които извършват автомобилни товарни превози.

Възможно е гарантираната сума да бъде по-ниска от 1 500 000 евро, съответно 750 000 евро и/или гаранцията да се предостави за срок, по-кратък от съответно пет или десет години. Тогава БЕБП се изчислява като съответната част от приложимия таван по следната формула:

БЕБП = ((МРП/МГС)/МП)х ПГ х ГС, където:

МРП - максимален размер на помощта, приложим по Регламент *de minimis*

МГС – максимална гарантирана сума, приложима по Регламент *de minimis*

МП – максимална продължителност на гаранцията, приложима по Регламент *de minimis*

ПГ – продължителност на гаранцията по конкретния заем (в години)

ГС – гарантирана сума по конкретния заем

Пример 1: В случай че гаранцията не надхвърля 80 % от свързания с нея заем, гарантираната сума е 1 000 000 EUR и продължителността на гаранцията е 3 години, то гаранцията попада в рамките на лимита от EUR 1 500 000 за срок от 5 години. Максималния размер на помощта е EUR 200 000. В този случай БЕБП е $((200\,000/1\,500\,000)/5) \times 3 \times 1\,000\,000 = \text{EUR } 80\,000$.

Пример 2: В случай че гаранцията не надхвърля 80 % от свързания с нея заем, гарантираната сума е 350 000 EUR и продължителността на гаранцията е 7 години, то гаранцията попада в рамките на лимита от EUR 750 000 за срок от 10 години. Максималният размер на помощта е EUR 200 000. В този случай БЕБП е $((200\,000/750\,000)/10) \times 7 \times 350\,000 = \text{EUR } 65\,333.33$.

Таблица 1: Примери – опростена формула

Размер на гарантираната сума	Размер на заема	Процент на покритие на гаранцията	Продължителност на гаранцията	БЕБП
1 500 000 евро	1 875 000 евро	80%	5 години	200 000 евро
1 500 000 евро	2 500 000 евро	60%	5 години	200 000 евро
750 000 евро	937 500 евро	80%	10 години	200 000 евро

⁵ Предстои изменение на Регламент *de minimis* и се очаква тези тавани да бъдат повишени, при което условията на финансовия инструмент ще бъдат съобразени с новите прагове на Регламент *de minimis*.

⁶ Предстои изменение на Регламент *de minimis* и се очаква тези тавани да бъдат повишени, при което условията на финансовия инструмент ще бъдат съобразени с новите прагове на Регламент *de minimis*.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД НА
ФОНДОВЕТЕ
ФОНД МЕНИДЖЪР НА
ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ
В БЪЛГАРИЯ

ПРОГРАМА
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ И
ИНОВАЦИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА

750 000 евро	1 250 000 евро	60%	10 години	200 000 евро
1 000 000 евро	1 250 000 евро	80%	5 години	133 333 евро
500 000 евро	625 000 евро	80%	10 години	133 333 евро

Вторият подход (на базата на минималните премии, дефинирани от Известието на Комисията) се използва за изчисление на БЕБП за гарантиран кредит по ФИ „Портфейлна гаранция с таван на загубите за кръгова икономика“ **само за МСП**. Този подход не е приложим за големи предприятия, тъй като премията в Известието на Комисията важат само за МСП.

ВАЖНО: Този метод за изчисление на БЕБП (на базата на минималните премии, дефинирани от Известието на Комисията) се прилага и за изчисление на БЕБП за кредити по режимите за държавна помощ по ОРГО, които са описани по-долу.

При този подход БЕБП се определя като разликата между пазарната премия за издаване на гаранцията и премията, платена от кредитополучателя за гаранцията. Пазарната премия за издаване на гаранцията е равна на премията, посочена в таблицата с минимални премии от Известието на Комисията. При настоящия финансов инструмент кредитополучателят не заплаща премия за издаване на гаранцията и следователно платената от него премия е равна на нула.

Таблица 2: Годишни минимални премии за гаранции на МСП (safe harbour premiums) раздел 3.3 от Известието на Комисията

Качество на кредита	Standard & Poor's	Fitch	Moody's	Годишна минимална премия
Най-високо качество	AAA	AAA	Aaa	0,4 %
Много силен капацитет на плащане	AA +	AA +	Aa 1	0,4 %
	AA	AA	Aa 2	
	AA –	AA –	Aa 3	
Силен капацитет на плащане	A +	A +	A 1	0,55 %
	A	A	A 2	
	A –	A –	A 3	
Задоволителен капацитет на плащане	BBB +	BBB +	Baa 1	0,8 %
	BBB	BBB	Baa 2	
	BBB –	BBB –	Baa 3	
Капацитетът на плащане е податлив към неблагоприятни условия	BB +	BB +	Ba 1	2,0 %
	BB	BB	Ba 2	
	BB –	BB –	Ba 3	
Капацитетът на плащане е вероятно да бъде отслабен от неблагоприятни условия	B +	B +	B 1	3,8 %
	B	B	B 2	6,3 %
	B –	B –	B 3	
Капацитет на плащане е зависим от устойчиви благоприятни условия	CCC +	CCC +	Сaa 1	Не може да бъде предоставена годишна премия в защитената област
	CCC	CCC	Сaa 2	
	CCC –	CCC –	Сaa 3	
	CC	CC		
Въз или почти в просрочване на задълженията	SD	DDD	Ca	Не може да бъде предоставена годишна премия в защитената област
	D	DD	C	
		D		

Таблица 2 препраща към рейтинговите скали на водещите рейтингови агенции Standard & Poor's, Fitch и Moody's. Въпреки това, не е необходимо рейтингът да е получен от посочените агенции. Приемат се и рейтинговите скали, използвани от финансовите/кредитните институции или от други рейтингови агенции за класиране на предприятията, при условие че те са базирани на едногодишната вероятност за просрочие и могат да бъдат съпоставени с рейтинговите скали в таблицата.

Както е посочено в таблица 2 за МСП с рейтинг, съответстващ на или по-лош от CCC/Сaa, не могат да се предоставят минимални премии и следователно при такива предприятия не може да се приложи този подход за изчисление на БЕБП. За МСП, които нямат кредитно минало или рейтинг, основан на балансов подход, като някои дружества със специална цел или новообразувани предприятия, премията е определена на 3,8 % и не може да бъде по-ниска от премията, която би била приложима за дружеството/ата-майка/и (ако е приложимо).

Годишните минимални премии от таблица 2 се прилагат към гарантираната от ФМФИБ сума в началото на всяка съответна година от кредита. За изчисление на настоящата стойност на премиите, платими в бъдеще, се използва скотов лихвен процент, определен в Съобщение на Комисията относно преразглеждане на метода за определяне на референтните и скотови лихвени проценти (2008/С 14/02) (Съобщението).

Формулата за определяне на БЕБП е:

БЕБП = $\Sigma (M_t - G_t)/(1+i)^t$, където:

$M_t = (D \cdot Z(t) \cdot M)$ и представлява годишната минимална премия, която би трябвало да бъде платена по гаранцията, но не се заплаща, изчислена като абсолютна стойност, чрез умножение на (Z) процента на покритие на гаранцията, (D) остатъчния размер на главницата по кредита в началото на година (t) и (M) минималната премия в проценти, определена в Известието на Комисията, на база на кредитния рейтинг на предприятието;

$t = (0, 1, 2, \dots)$ представлява броя на годините на валидност на гаранцията

$G_t = (D \cdot Z(t) \cdot G)$ и представлява годишната премия, реално платена от кредитополучателя за включване в гаранционната схема, изчислена като абсолютна стойност, чрез умножение на (Z) процента на покритие на гаранцията, (D) остатъчния размер на главницата по кредита в началото на година (t) и (G) премията в проценти, реално платена от кредитополучателя. При настоящия финансов инструмент премията G , която кредитополучателят ще заплаща за включване в гаранционната схема, е равна на нула и следователно $G_t = (D \cdot Z(t) \cdot G) = 0$

i = сконтовия лихвен процент, определен в Съобщението и равен на основния лихвен процент за България, публикуван от Европейската Комисия (тук: https://competition-policy.ec.europa.eu/state-aid/legislation/reference-discount-rates-and-recovery-interest-rates/reference-and-discount-rates_en) и увеличен с фиксиран марж от 100 базисни пункта.

ФМФИБ ще предостави помощен файл с формули за изчисление на БЕБП във формат xls, който банките биха могли да използват за улеснение.

Едно и също предприятие

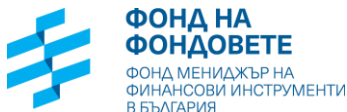
Финансовият посредник трябва да осигури спазване на тавана, определен в Регламент *de minimis*, като има предвид предприятието-кредитополучател и предприятията, с които то формира т.нар. „едно и също предприятие“.

Едно и също предприятие означава всички предприятия, които поддържат помежду си поне един вид от следните взаимоотношения:

- дадено предприятие притежава мнозинството от гласовете на акционерите или съдружниците в друго предприятие;
- дадено предприятие има право да назначава или отстранява мнозинството от членовете на административния, управителния или надзорния орган на друго предприятие;
- дадено предприятие има право да упражнява доминиращо влияние спрямо друго предприятие по силата на договор, сключен с това предприятие, или на разпоредба в неговия устав или учредителен акт;
- дадено предприятие, което е акционер или съдружник в друго предприятие, контролира самостоятелно, по силата на споразумение с останалите акционери или съдружници в това предприятие, мнозинството от гласовете на акционерите или съдружниците в това предприятие.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД НА
ФОНДОВЕТЕ
ФОНД МЕНИДЖЪР НА
ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ
В БЪЛГАРИЯ

ПРОГРАМА
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ И
ИНОВАЦИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА

Предприятия, поддържащи едно от взаимоотношенията, посочени тук, посредством едно или няколко други предприятия, също се разглеждат като „едно и също предприятие“.

Проверка и вписване в Регистъра на минимални помощи

Финансовият посредник проверява вписаните минимални помощи на предприетието-кредитополучател и на предприятията, с които то образува „едно и също предприятие“, в Регистъра на минимални помощи (<https://minimis.minfin.bg/>). Проверката се прави с цел спазване на тавана на помощта, установен по Регламент *de minimis* и обхваща текущата и две предходни години.

При включване на кредит в гарантирания портфейл по настоящия инструмент, финансовият посредник е длъжен да изчисли БЕБП, да осигури спазване на тавана по Регламент *de minimis* и да впише размера на изчисления БЕБП и БФП за енергиен одит (ако се предвижда за конкретния кредитополучател) като предоставена помощ в Регистъра на минимални помощи.

Условия за допустимост по ОРГО

Недопустими предприятия

Изключени от финансиране са предприятия, които все още не са възстановили неправомерна и несъвместима държавна помощ⁷ и предприятия в затруднено положение⁸.

Списък с предприятията, които все още не са възстановили неправомерна и несъвместима държавна помощ, наречен „Регистър Deggendorf“, се публикува от Министерство на финансите на следния адрес: <https://stateaid.minfin.bg/bg/483>.

Прозрачност на помощта

Помощта трябва да бъде „прозрачна“⁹. Това е така, когато за помощта под формата на гаранция брутният еквивалент на безвъзмездна помощ (БЕБП) е изчислен въз основа на годишните минимални премии, посочени в известие на Комисията¹⁰. Годишните минимални премии са посочени в Известието на Комисията по отношение на държавните помощи под формата на гаранции¹¹ в раздел „3.3 Оценка на индивидуалните гаранции за МСП“. Там е посочено, че тези премии важат само за МСП.

Това означава, че по режимите на ОРГО с гаранция можем да финансираме само МСП. Ако се предоставя кредит на голямо предприятие, той трябва да отговаря на правилата за гаранции на Регламент *de minimis*.

⁷ чл.1, пар.4 (а) ОРГО

⁸ чл.1, пар.4 (в) ОРГО

⁹ чл.5, пар.1 ОРГО

¹⁰ ФМФИБ ще предостави „Методика за изчисление на БЕБП“ като приложение към Гаранционното споразумение. Подробно описание на начина на изчисляване на БЕБП при гаранции въз основа на годишните минимални премии, посочени в известие на Комисията, е дадено по-горе в раздел „Изчисляване на БЕБП при гаранции по *de minimis*“, „Втори подход“.

¹¹ Известие на Комисията относно прилагането на членове 87 и 88 от Договора за ЕО по отношение на държавните помощи под формата на гаранции (2008/С 155/02)

Стимулиращ ефект

Помощта трябва да има стимулиращ ефект¹². За избраните режими това е така, когато крайният получател е подал писмено заявление за помощ преди работата по проекта или дейността да е започнала. Заявлението трябва да съдържа следната информация: наименование и големина на предприятието, описание на проекта, включително неговата начална и крайна дата, местонахождение на проекта, списък с разходите по проекта, вид на помощта (гаранция и техническа помощ) и размер на публичното финансиране, необходимо за проекта.

ФМФИБ ще предостави подходяща бланка на заявлението.

„**Започване на работите по проекта**“ означава първото от следните събития: започване на строителните работи, свързани с инвестицията, или поемане на първия правнообвързващ ангажимент за поръчка на оборудване или всеки друг ангажимент, който прави инвестицията необратима. Купуването на земя и подготвителните дейности като получаването на разрешителни и провеждането на проучвания на осъществимостта не се считат за започване на работите по проекта.¹³

Интензитет на помощта и допустими разходи

Интензитетът на помощта означава брутният размер на безвъзмездна помощ, изразен като процент от допустимите разходи¹⁴.

Така например, ако по даден режим на помощ разрешеният интензитет на помощта е 30%, това означава, че при допустими разходи в размер на 1 000 000 лв., размерът на помощта, т.е. брутният еквивалент на безвъзмездна помощ, изчислен за гарантирания кредит по Методиката, предоставена от ФМФИБ, може да бъде най-много 300 000 лв.

При изчисляване на интензитета и на допустимите разходи сумите се вземат предвид преди приспадането на данъци или други такси. Това не важи за ДДС. Не се взема предвид ДДС, което подлежи на възстановяване.

Натрупване

Помощта по настоящия инструмент може да се натрупва с всякаква друга държавна помощ за различни (установими) допустими разходи. Това означава, че ако крайният получател вече е получил държавна помощ за друг проект, с други допустими разходи, това не пречи да получи отново държавна помощ по настоящия инструмент. Това също означава, че един краен получател може да сключи два и повече заема по настоящия инструмент за два или повече различни проекта.

Помощта по настоящия инструмент може да се натрупва и с всяка друга държавна (и минимална) помощ за същите допустими разходи, ако с нея не се надхвърля най-високият интензитет на помощта или най-високият размер на помощта, допустим по съответния режим на ОРГО.

¹² чл. 6, пар.1 ОРГО

¹³ чл.2, точка 23, ОРГО

¹⁴ чл.2, точка 26, ОРГО

Публикуване на информация

Информация за всяка помощ, надвишаваща EUR 100 000, трябва да се публикува в модула за прозрачност на Европейската комисия.¹⁵ Публикуването на данните ще се извършва от ФМФИБ след предоставяне на данните от посредника с предвидените тримесечни доклади.

Специфики на режимите по ОРГО

Режимите за държавни помощи по ОРГО се различават по два основни параметъра. Първият параметър е видът на дейностите, които се подпомагат и съответно видът на допустимите разходи. Вторият параметър е разрешеният интензитет на помощта, тоест максимално допустимият размер на помощта спрямо размера на допустимите разходи.

Основната задача на банката ще бъде да установи размера на разходите, които са допустими по съответния режим (**допустимите разходи**). Банката също така ще трябва да установи приложимия **интензитет на помощта** и да изчисли brutния еквивалент на безвъзмездна помощ (**БЕБП**) на заема, с който не трябва да се надвишава приложимия интензитет, т.е. съотношението БЕБП на заема разделен на изчислените допустими разходи е не по-висок от процента на интензитета по съответния режим на ОРГО при отчитане на факторите, влияещи на интензитета.

ФМФИБ ще предостави подробна „Методика за изчисление на БЕБП“, като част от приложенията към Гаранционното споразумение, както и помощен файл с формули за изчисление на БЕБП във формат xls, който банките биха могли да използват за улеснение при прилагане на Методиката¹⁶.

Видът на допустимите разходи е определен във всеки от режимите и е представен при описанието на всеки режим на помощ по ОРГО по-долу.

По всички подбрани режими са допустими (всички или част от) инвестиционните разходи за дейността, която ще се финансира. **Кредитът, който може да бъде отпуснат на даден кредитополучател, може да е равен на размера на допустимите разходи.** Кредитът може да бъде и с по-малък размер, ако например кредитополучателят разполага със собствени или други средства, с които да финансира част от допустимите разходи.

Приложимият **интензитет** е специфичен в зависимост от **региона**, в който се намира предприятието, и в зависимост от **размера на предприятието** - малко или средно предприятие. Регионите са два вида - региони в преход (Югозападен регион (ЮЗР)) и по-слабо развити региони (Северозападен регион, Северен централен регион, Североизточен регион, Южен централен регион и Югоизточен регион).

Подбраните режими за държавна помощ по настоящия инструмент отговарят точно на вида на дейностите, които са предвидени за финансиране по Програмата. Това са:

- дейности за подобряване на енергийната ефективност на предприятията (чл. 38 от ОРГО),

¹⁵ чл. 9, пар. 1 (в)

¹⁶ Пример: Кредит от 5 000 000 лв. за десет години, покритие на гаранцията от 80%, с гратисен период от три години и най-ниският възможен рейтинг (В-) от таблицата на Комисията с минимални премии, при настоящото ниво (ноември 2023 г.) на базовия лихвен процент за България от 3.31%, има интензитет на помощта от 29.6%.

- ремонт на сгради, с цел подобряване на енергийните характеристики на сградите (чл. 38а от ОРГО),
- дейности за насърчаване на енергия, произведена от възобновяеми източници за собствено потребление и инсталиране на съоръжения за локално съхранение на енергията, произведена от тях (чл.41 от ОРГО)
- и дейности, подобряващи ефективността на ресурсите (чл. 47 от ОРГО).

Помощта за извършване на енергиен одит ще бъде предоставяна по чл. 49 от ОРГО или в режим минимална помощ по Регламент *de minimis*.

Гарантираният кредит може да обхваща съвкупност от инвестиции, всяка поотделно допустима по различен режим на държавна помощ. В тази връзка всички конкретни разходи от инвестицията следва да бъдат групирани в отделни проекти и отнесени към съответно приложимия за тях режим на държавна помощ. Финансовият посредник следва да изчислява БЕБП за всеки един проект поотделно на база на специфичния приложим за него интензитет, като документира, че разрешеният интензитет не е надвишен по нито един от проектите.

Режим по чл. 38 „Инвестиционни помощи за мерки за енергийна ефективност, различни от тези в сгради“

По този режим са **допустими инвестиции**, които подобряват енергийната ефективност на предприятията и са различни от инвестиции в сгради.

Това са например инвестиции в машини и съоръжения, които имат по-добри енергийни характеристики от машините, използвани в предприятието до момента.

По този режим са **недопустими инвестиции**, в следните случаи:

- инвестиции с цел спазване на стандартите на Съюза, които вече са приети и са влезли в сила¹⁷. Това означава, че когато предприятието е задължено по закон да предприеме инвестицията, за да спазва вече приети и влезли в сила стандарти на Съюза, то за такава инвестиция не е разрешена държавна помощ¹⁸.
- инвестиции за комбинирано производство на енергия
- инвестиции за централно отопление и/или охлаждане
- инсталиране на енергийно оборудване, при което се използват изкопаеми горива, включително природен газ;

Допустими разходи при помощ по чл.38 от ОРГО са разходите за инвестицията. Те се определят по един от два алтернативни подхода – със или без съпоставителен сценарий.

¹⁷ чл.38, пар.2 ОРГО

¹⁸ Помощ може да се предостави за инвестиции, предприети за спазване на стандартите на Съюза, които са приети, но все още не са в сила, при условие че инвестицията се изпълнява и завършва поне 18 месеца преди датата на влизане в сила на стандарта.

Първият подход за определяне на размера на допустимите разходи е базиран на **общите инвестиционни разходи**. При него не са изисква сравнение със съпоставителен сценарий. При този подход допустимите разходи са **общите инвестиционни разходи**.

Това може да се прави, когато инвестицията е ясно определима, предназначена единствено за подобряване на енергийната ефективност и няма по-малко енергийно ефективна инвестиция.

Не са допустими разходите, които не са пряко свързани с постигането на по-високо равнище на енергийна ефективност.

Пример 1: определяне на допустими разходи без съпоставителен сценарий (обща инвестиционна разходи)

Общи инвестиционни разходи за проекта: 500 000 евро

Разходи за по-малко енергийно ефективна инвестиция: няма такава инвестиция

Допустими разходи = 500 000 евро

Вторият подход (подход на **допълнителните инвестиционни разходи**) за определяне на размера на **допустимите разходи** е чрез сравнение на разходите по инвестицията с разходите на съпоставима инвестиция (т.нар. съпоставителен сценарий), която предприятието би изпълнило без държавна помощ. Този подход се използва, когато има инвестиция, която предприятието би направило без държавна помощ и разходите за която са значително по-ниски от разходите за подпомаганата инвестиция (инвестицията, за която се кандидатства за заем), така че разликата между разходите на двете инвестиции е съществена. В този случай **допустимите разходи** са равни на разликата между разходите за подпомаганата инвестиция и разходите за съпоставимата инвестиция.

Възможни са различни варианти на съпоставима инвестиция (съпоставителен сценарий). Това може да бъде:

- инвестиция, която е по-малко енергийно ефективна (и съответства на обичайната търговска практика) и съответно разходите за нея са по-ниски;
- същата инвестиция направена на по-късен етап (например след 5 години) и разходите по нея са по-ниски (тези разходи се сконтират до тяхната нетна настояща стойност);
- поддържане, ремонт и осъвременяване на съществуващите съоръжения и оборудване, за което разходите са значително по-ниски (тези разходи се сконтират до тяхната нетна настояща стойност).
- оборудване предоставено на лизинг, което не е толкова енергийноефективно и би се ползвало, ако не се предостави помощ. В този случай допустимите разходи представляват разликата в нетната настояща стойност за лизинг на двата вида оборудване. Разходите за лизинг не включват разходи, свързани с експлоатацията на оборудването или инсталацията (разходи за гориво, застраховка, поддръжка, други консумативи), независимо дали са част от договора за лизинг.

Съпоставителният сценарий трябва да представлява инвестиция със сравним капацитет и продължителност на живот, да отговаря на вече влезли в сила стандарти на Съюза, да е надеждна с оглед на правните изисквания, пазарните условия и стимулите, породени от системата на ЕС за търговия с емисии (СТЕ на ЕС).

Пример 2: определяне на допустими разходи чрез съпоставителен сценарий (допълнителни инвестиционни разходи)

Инвестиционни разходи за подпомаганата инвестиция: 500 000 евро

Инвестиционни разходи за по-малко енергийно ефективна инвестиция: 200 000 евро

Разлика 500 000 евро – 200 000 евро = 300 000 евро

Допустими разходи = 300 000 евро

Интензитет на помощта: Интензитетът зависи от наличието на съпоставителен сценарий. Таблица 3 показва интензитетите при наличие на съпоставителен сценарий (втори подход – допълнителни инвестиционни разходи). При липса на съпоставителен сценарий се прилага **50% от валидния интензитет**, приложим за съответното предприятие и регион по *таблица 3*.

Таблица 3: Интензитети при сравнение със съпоставителен сценарий

Регион/размер предприятие	Средни предприятия	Малки предприятия
региони в преход (ЮЗР)	45%	55%
по-слабо развити региони	55%	65%

(Интензитетите в таблицата са определени както следва: 30% от допустимите разходи; + 20 р.р. за малки предприятия; + 10 р.р. за средни предприятия; + 15 р.р. за по-слабо развити региони; + 5% р.р. за региони в преход; прилагат се кумулативно.)

Изчислението на разрешения размер на помощта става по следния начин:

Пример 1: общи инвестиционни разходи

Малко предприятие в регион в преход с проект идентичен на пример 1 по-горе, което има проект без съпоставителен сценарий. Проектът има общи инвестиционни разходи в размер на 500 000 евро, който размер представлява и размерът на допустимите разходи.

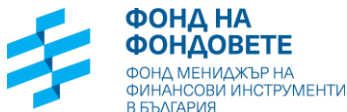
Интензитет 27,5% (=55%*1/2) (половината от приложимия интензитет от *таблица 3*)

Разрешен размер на помощта: 500 000 евро*27,5% = 135 000 евро

Максималният разрешен размер на помощта е 135 000 евро. Кредитът, който може да бъде отпуснат, може да бъде равен на размера на общите инвестиционни разходи по проекта, т.е. 500 000 евро в този случай. БЕБП по този кредит може да бъде най-много 135 000 евро. Той се изчислява от банката на база на параметрите на всеки кредит (срочност и рейтинг на кредитополучателя) чрез прилагане на вече описания по-горе подход за изчисление на БЕБП при

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД НА
ФОНДОВЕТЕ
ФОНД МЕНИДЖЪР НА
ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ
В БЪЛГАРИЯ

ПРОГРАМА
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ И
ИНОВАЦИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА

режима за минимални помощи, и по-точно втори подход на база на минималните премии от Известието на Комисията.

За изчислението на БЕБП Банката ще може да използва предоставения от ФМФИБ файл с формули в Excel.

Пример 2: допълнителни инвестиционни разходи

Същото малко предприятие в регион в преход с проект идентичен на пример 2 по-горе.

Разходи за подпомаганата инвестиция: 500 000 евро

Разходи за по-малко енергийно ефективна инвестиция: 200 000 евро

Разлика 500 000 евро – 200 000 евро = 300 000 евро (допустими разходи)

Интензитет 55% (от *таблица 3*)

Разрешен размер на помощта: 300 000 евро * 55% = 165 000 евро

Максималният разрешен размер на помощта е 165 000 евро. Кредитът, който може да бъде отпуснат, може да бъде равен на размера на общите инвестиционни разходи по проекта, т.е. 500 000 евро в този случай. Брутният еквивалент на безвъзмездна помощ (БЕБП) по кредит, отпуснат за този проект, може да е най-много 165 000 евро. Той се изчислява от банката на база на параметрите на всеки кредит (срочност и рейтинг на кредитополучателя) чрез прилагане на вече описания по-горе подход за изчисление на БЕБП при режима за минимални помощи, и по-точно втори подход на база на минималните премии от Известието на Комисията.

За изчислението на БЕБП Банката ще може да използва предоставения от ФМФИБ файл с формули в Excel.

Режим по чл. 38а „Инвестиционна помощ за мерки за енергийна ефективност в сградите“

Подпомагат се инвестиции за постигане на енергийна ефективност на сгради.

По този режим са **допустими предприятия**, които са МСП и са собственици или ползватели (наемателите) на сгради.

Не са допустими предприятията, изпълняващи дейностите по подобряване на енергийната ефективност.

По този режим са **допустими инвестиции**, които повишават енергийната ефективност на сгради. Това може да бъдат например дейности като саниране, подмяна на дограма, врати, покрив и други елементи от сградата. Тези инвестиции могат да бъдат комбинирани с някоя или всички от следните инсталации:

- а) инсталиране в сградата на оборудване за производство на електроенергия, отопление или охлаждане посредством **възобновяеми енергийни източници**, включително, но не само, слънчеви панели и термопомпи;

- б) инсталиране на **оборудване за съхранение на енергията**, генерирана от инсталациите за възобновяема енергия в сградата. Годишно оборудването за съхранение поема поне 75 % от енергията, която съхранява, от пряко свързана инсталация за производство на енергия от възобновяеми източници;
- в) свързването с енергийно ефективна районна отоплителна и охладителна система и необходимото за целта оборудване;
- г) изграждане и инсталиране на **инфраструктура за зареждане**, която да използват ползвателите на сградата, и на свързана инфраструктура, като например изграждане на кабелни канали, когато съоръженията за паркиране са разположени в сградата или физически са близо до сградата;
- д) инсталиране на **оборудване за цифровизация на сградата**, по-специално за повишаване на нейната подготвеност за интелигентно управление, включително пасивно вътрешно окабеляване или структурирано окабеляване за мрежи за данни, както и допълнителната част от ширококолентовата инфраструктура в имота, към който принадлежи сградата, но без окабеляване за мрежи за данни извън имота;
- е) инвестиции в **зелени покриви** и оборудване за съхранение и използване на дъждовна вода.

Освен това **допустими инвестиции** представляват и инвестиции за подобряване на енергийната ефективност на оборудването за отопление и охлаждане в сградата.

Допълнителни условия за допустимост

Помощите **трябва да доведат** до измерено като **първична енергия** подобряване на енергийните характеристики на сградата¹⁹, което е най-малко: **20 %** в сравнение с положението преди инвестицията, когато става въпрос за **саниране на съществуващи сгради**, или ii) **10 %** в сравнение с положението преди инвестицията, когато става въпрос за мерки за саниране, свързани с инсталацията или замяната на **само един тип сградни компоненти**²⁰. Подобни целеви мерки за саниране не трябва да съставляват повече от 30 % от частта от бюджета на схемата за мерки за енергийна ефективност, или iii) **10 %** в сравнение с прага, определен за изискванията за сгради с почти нулево потребление на енергия, когато става въпрос за **нови сгради**.

За доказване на първоначалното търсене на първична енергия и очакваното подобрене кредитополучателят ще предоставя на Банката сертификат за енергийни характеристики²¹, изготвен от лицензиран оценител, извършил енергийно обследване на сградата. Разходите за изготвяне на

¹⁹ „енергийни характеристики на сграда“ означава изчисленото или измереното количество енергия, необходимо за удовлетворяване на нуждите от енергия, свързани с обичайното използване на сградата, което включва, inter alia, енергия, използвана за осигуряване на отопление, охлаждане, вентилация, топла вода и осветление;

²⁰ „сграден компонент“ означава техническа сградна инсталация или компонент от външните ограждащи елементи на сградата

²¹ „сертификат за енергийните характеристики“ означава сертификат, признат от държавите-членки или от юридическо лице, определено от тях, който посочва енергийните характеристики на дадена сграда или обособена част от сградата, изчислени съобразно методика, приета в съответствие с член 3 на Директива 2010/31/ЕС.

сертификата ще бъдат финансирани с безвъзмездна финансова помощ за техническата помощ по програмата.

По този режим **недопустимите инвестиции** са аналогични на посочените по-горе по чл. 38. Това са:

- инвестиции с цел спазване на стандартите на Съюза, които **вече са приети и са влезли в сила**.
- инвестиции за комбинирано производство на енергия
- инвестиции за централно отопление и/или охлаждане
- инсталиране на енергийно оборудване, при което се използват изкопаеми горива, включително природен газ;

При този режим, е разрешено да се подпомагат инвестиции, предприети с цел спазване на стандартите на Съюза, **които вече са приети, но все още не са влезли в сила**. Тук се прави разграничение между минимални стандарти за енергийни характеристики на Съюза и стандарти различни от тях.

Когато помощта се предоставя с цел предприятието да постигне спазване на минимални стандарти за енергийни характеристики на Съюза, помощта трябва да бъде предоставена (договорът за кредит трябва да бъде сключен) преди стандартите да станат задължителни за предприятието и помощта трябва да осигури съответствие с тях. Когато това са стандарти различни от минималните стандарти за енергийни характеристики, подпомаганата инвестиция трябва да бъде изпълнена и завършена най-малко 18 месеца преди стандартът на Съюза да влезе в сила.

Допустими разходи са общите инвестиционни разходи, пряко свързани с постигане на по-висока енергийна ефективност в сградата. По отношение на инсталациите, с които се комбинира инвестицията (ВЕИ, съхранение, зареждане и др.), допустими са общите инвестиционни разходи за различните инсталации. Не са допустими разходите, които не са пряко свързани с постигането на по-висока енергийна ефективност или по-добри екологични характеристики.

Интензитетът на помощта в този случай се определя в зависимост от дейностите по проекта. За дейностите, които са свързани с ремонт на сградата при всички случаи най-малкият приложим интензитет е 30%²². Този интензитет може да бъде повишен в зависимост от региона, размера на предприятието, броя на сградните компоненти, които се подменят и вида на стандартите, които се покриват. Завишените интензитети са показани в *таблица 4*. За дейностите, свързани с инсталациите към сградата (ВЕИ, съхранение, зареждане и др.), важат интензитетите в *таблица 3*.

Таблица 4: Интензитети за ремонт на сграда

(прилагат се, когато е необходимо завишаване на минимално допустимия интензитет от 30%, който е приложим за всички проекти и всички крайни получатели)

²² Сборът от интензитетите по чл.38а, пар.12 – 25% и пар.15 – 5% за региони в преход (ЮЗР). Във всички останали случаи интензитетите са по-високи.

Стандарти	Брой сградни компоненти, които се подменят/ремонтират	Средни предприятия	Малки предприятия
*За надвишаване на приети и влезли в сила стандарти или *когато няма приложими стандарти или *когато инвестицията се прави с цел спазване на минимални стандарти на Съюза и кредитът се предоставя повече от 18 месеца преди стандартът да влезе в сила	при само един сграден компонент	40% (региони в преход (ЮЗР)) 50% (по-слабо развити региони)	50% (региони в преход(ЮЗР)) 60% (по-слабо развити региони)
	повече от един сграден компонент	45% (региони в преход (ЮЗР)) 55% (по-слабо развити региони)	55% (региони в преход (ЮЗР)) 65% (по-слабо развити региони)
Когато инвестицията се прави с цел спазване на минимални стандарти за енергийни характеристики (на Съюза) и кредитът се предоставя по-малко от 18 месеца преди стандартът на Съюза да влезе в сила.	при само един сграден компонент	30% (региони в преход (ЮЗР)) 40% (по-слабо развити региони)	40% (региони в преход (ЮЗР)) 50% (по-слабо развити региони)
	повече от един сграден компонент	35% (региони в преход (ЮЗР)) 45% (по-слабо развити региони)	45% (региони в преход (ЮЗР)) 55% (по-слабо развити региони)
При повече от 40% подобрение на енергийните характеристики на съществуваща	при само един сграден компонент	+15 процентни пункта (р.р.)	+15 р.р.
	повече от един сграден компонент	+15 р.р.	+15 р.р.

сградата, само ако се надвишава приложим минимален стандарт за енергийни характеристики на Съюза, който влиза в сила по-малко от 18 месеца след момента, в който инвестицията е изпълнена и завършена.			
--	--	--	--

Таблица 5: Интензитети за инсталациите

Регион/размер предприятие	Средни предприятия	Малки предприятия
региони в преход (ЮЗР)	45%	55%
по-слабо развити региони	55%	65%

(Интензитетите в таблицата са определени както следва: 30% от допустимите разходи²³; + 20 р.р. за малки предприятия; + 10 р.р. за средни предприятия²⁴; + 15 р.р. за по-слабо развити региони; + 5% р.р. за региони в преход²⁵; прилагат се кумулативно.)

Пример 3: проект за ремонт на сграда и поставяне на соларни панели на покрива ѝ

Средно предприятие в регион в преход, което има проект за ремонт на сграда, който включва саниране на сградата, смяна на дограма и врати, ремонт на покрив и изолация. В комбинация с тези дейности проектът предвижда и инсталиране на соларни панели на покрива. Общите инвестиционни разходи за ремонта на сградата са в размер на 500 000 евро. Това е размерът на допустимите разходи за ремонт. Разходите за инсталация на соларни панели на покрива на сградата са в размер на 100 000 евро. Това е размерът на допустимите разходи за инсталации. Размерът на кредита може да бъде равен на сбора от тези две суми т.е. 600 000 евро.

²³ чл.38а, пар.11 ОРГО

²⁴ чл.38а, пар.14 ОРГО

²⁵ чл.38а, пар.15 ОРГО

Интензитет на разходите за ремонт – 30% (минимално приложим интензитет за всички проекти и крайни получатели, без да се ползва завишаване от *таблица 4*)

Интензитет на разходите за инсталации (виж *таблица 5*) - 45%

Разрешен размер на помощта (за ремонта): 500 000 евро*30% = 150 000 евро

Разрешен размер на помощта (за инсталации): 100 000 евро*45% = 45 000 евро

Разрешен размер на помощта (общо): 150 000 евро + 45 000 евро = 195 000 евро

Максималният разрешен размер на помощта за ремонта и соларните панели е равен на сбора от 150 000 евро и 45 000 евро (**общо 195 000 евро**). Кредитът, който може да бъде отпуснат, може да бъде равен на размера на общите инвестиционни разходи по проекта, т.е. 500 000 евро за ремонт плюс 100 000 евро за инсталации, общо 600 000 евро. БЕБП по този кредит може да бъде най-много 195 000 евро. Той се изчислява от банката на база на параметрите на всеки кредит (срочност и рейтинг на кредитополучателя) чрез прилагане на вече описания по-горе подход за изчисление на БЕБП при режима за минимални помощи, и по-точно втори подход на база на минималните премии от Известието на Комисията.

За изчислението на БЕБП Банката ще може да използва предоставения от ФМФИБ файл с формули в Excel.

Ако БЕБП надвишава разрешения размер на помощта от 195 000 евро, е възможно интензитетът да бъде увеличен, като се уточнят обстоятелствата от *таблица 4*. Така например, ако ремонтът на сградата постига повече от 40% подобрене на енергийните характеристики на сградата и няма приложим минимален стандарт за енергийни характеристики, то приложимият интензитет за ремонт става 45% + 15% = 60% (виж *таблица 4*). На тази база разрешеният размер на помощта за ремонт става 300 000 евро, а общият разрешен размер на помощта става 345 000 евро.

[Режим по чл. 41 „Инвестиционни помощи за насърчаване на енергията от възобновяеми източници, на водород от възобновяеми източници и на високоефективно комбинирано производство на енергия“](#)

По този режим и в съответствие с предвидените по Програмата дейности могат да бъдат подпомагани следните **допустими инвестиции**:

- инвестиции за насърчаване на **енергията от възобновяеми източници**²⁶ (вятърна, слънчева (слънчева термична и слънчева фотоволтаична) и геотермална енергия, енергия от околната

²⁶ Дефиниция в чл. 2 точка (109) на ОРГО: „енергия от възобновяеми източници“ или „възобновяема енергия“ (energy from renewable sources) означава енергия, произведена от съоръжения, които използват единствено възобновяеми енергийни източници, както е дефинирано в [Article 2, point \(1\), of Directive 2018/2001/EU](#), както и съответния дял, измерен в топлинна стойност, на енергията, произведена от възобновяеми енергийни източници в хибридни съоръжения, които използват и традиционни енергийни източници. Тя включва електроенергия от възобновяеми източници, използвана за зареждане на системите за съхранение, но не включва електроенергия, произведена като резултат от използване на тези системи;

[Article 2, point \(1\), of Directive 2018/2001/EU](#) „енергия от възобновяеми източници“ или „възобновяема енергия“ означава енергия от възобновяеми неизкопаеми източници, а именно вятърна, слънчева (слънчева термична и слънчева

среда, енергия от приливите и отливите, от вълните и друга океанска енергия, водноелектрическа енергия, биомаса, сметищен газ, газ от пречиствателни инсталации за отпадъчни води и биогазове)

- инвестиции в **проекти за съхранение на електроенергия**²⁷, доколкото тя се предоставя на комбинирани проекти за възобновяема енергия и за съхранение („зад измервателния уред“). Двата елемента трябва да представляват компоненти на една и съща инвестиция или хранилището трябва да е свързано със съществуваща инсталация за производство на енергия от възобновяеми източници. Годишно компонентът за съхранение поема поне 75 % от енергията, която съхранява, от пряко свързана инсталация за производство на енергия от възобновяеми източници. Всички компоненти на инвестицията (за производство и за съхранение) се считат за единен интегриран проект за целите на проверките за съответствие с праговете. Същите правила се прилагат за съхранението на топлинна енергия²⁸, съоръженията за което са пряко свързани с инсталация за производство на енергия от възобновяеми източници.

Допустими са помощи както за нови, така и за реновирани съоръжения.

Не са допустими инвестиции за насърчаване на производството на електричество от водород от възобновяеми източници.

Допустими разходи: общите инвестиционни разходи

Таблица 6: Интензитети

Вид на проекта/размер предприятие	Средни предприятия	Малки предприятия
ВЕИ, вкл. термпомпи ²⁹ , водород от ВЕИ и високоефективно комбинирано производство на енергия от ВЕИ	55%	65%
Съхранение	40%	50%

фотоволтаична) и геотермална енергия, енергия от околната среда, енергия от приливите и отливите, от вълните и друга океанска енергия, водноелектрическа енергия, биомаса, сметищен газ, газ от пречиствателни инсталации за отпадъчни води и биогазове;

²⁷ Дефиниция в чл. 2 точка 130в, „съхранение на електроенергия“ означава отлагане на крайната употреба на електроенергията до момент, който е по-късен от момента на нейното произвеждане, или преобразуване на електроенергия във вид енергия, която може да се съхранява, съхранението на тази енергия и последващото ѝ обратно преобразуване в електроенергия;

²⁸ „съхранение на топлинна енергия“ означава отлагане на крайната употреба на топлинната енергия до момент, който е по-късен от момента на нейното произвеждане, или преобразуване на електроенергия или топлинна енергия във вид енергия, която може да се съхранява, съхранението на тази енергия, и когато е целесъобразно, последващото ѝ преобразуване или обратно преобразуване в топлинна енергия за крайна употреба (т.е. за отопление или охлаждане);

²⁹ в съответствие с приложение VII от Директива 2018/2001

Пример 4: проект за ВЕИ и инсталация за съхранение на енергия

Малко предприятие, което има проект за ВЕИ в комбинация с инсталация за съхранение на произведената енергия. Проектът има общи инвестиционни разходи в размер на 1 500 000 евро, които са сумата от 1 000 000 евро за ВЕИ и 500 000 евро за инсталация за съхранение. Размерът на кредита може да е равен на размера на общите инвестиционни разходи, т.е. 1 500 000 евро.

Интензитет за ВЕИ: 65% (виж *таблица 6*)

Интензитет за съхранение: 50% (виж *таблица 6*)

Разрешен размер на помощта: $1\,000\,000\text{ евро} \cdot 65\% + 500\,000\text{ евро} \cdot 50\% = 650\,000 + 250\,000\text{ евро} = 900\,000\text{ евро}$

Максималният разрешен размер на помощта е 900 000 евро. Кредитът, който може да бъде отпуснат, може да бъде равен на размера на общите инвестиционни разходи по проекта, т.е. 1 500 000 евро в този случай. БЕБП по този кредит може да бъде най-много 900 000 евро. Той се изчислява от банката на база на параметрите на всеки кредит (срочност и рейтинг на кредитополучателя) чрез прилагане на вече описания по-горе подход за изчисление на БЕБП при режима за минимални помощи, и по-точно втори подход на база на минималните премии от Известието на Комисията.

За изчислението на БЕБП Банката ще използва предоставения от ФМФИБ файл с формули в Excel.

При този режим на помощ важи различно правило за доказване на **стимулиращ ефект**. Правилото е следното: Работата по подпомаганя проект или дейност трябва да е започнала след влизане в сила на настоящата схема. Това означава, че с гарантиран кредит могат да бъдат финансирани проекти, работата по които е започнала след като настоящата схема е влязла в сила и преди подаване на заявлението за помощ.

Режим по чл. 47 „Инвестиционни помощи за ефективност на ресурсите и за подпомагане на прехода към кръгова икономика“

По този режим и в съответствие с предвидените по Програмата дейности могат да бъдат подпомагани следните **допустими инвестиции**:

а) инвестиции, с които се подобрява ефективността на ресурсите³⁰ чрез едно от следните, или и двете:

і) нетно намаление на ресурсите, употребени за производството на дадено количество продукт, в сравнение с предшестваш производствен процес, използван от крайния получател, или в сравнение с един от вариантите на съпоставителен сценарии, описани по-долу. Употребените ресурси включват всички употребени материални ресурси с изключение на енергията³¹, а намалението се определя чрез измерване или приблизително определяне на потреблението преди и след изпълнението на мярката за помощ, като се има предвид всяка корекция за външни условия, които може да засегнат потреблението на ресурси;

³⁰ „ефективност на ресурсите“ означава намаляване на количеството необходими суровини за производство на единица продукт или замяна на първични суровини с вторични (т.128а от Определенията в ОРГО)

³¹ „енергия“ означава всички форми на енергийни продукти, горива, топлинна енергия, енергия от възобновяеми източници, електроенергия или всяка друга форма на енергия съгласно определението в член 2, буква г) от Регламент (ЕО) № 1099/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2008 г. относно статистиката за енергийния сектор ([1](#)); определение в чл. 2, точка 1 от Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност;

ii) смяна на първични суровини с вторични (използвани повторно или оползотворени, включително рециклирани) суровини;

б) инвестиции за предотвратяване и намаляване на произведените отпадъци³², подготовка за повторна употреба, обеззаразяване и рециклиране на отпадъците, произведени от крайния получател, или инвестиции за подготовка за повторна употреба, обеззаразяване и рециклиране на отпадъци, произведени от трети страни, които в противен случай биха останали неизползвани или биха били обезвредени или третирани чрез операция за третиране, която стои на по-ниско място в приоритетния ред на йерархията на отпадъците, посочена в член 4, точка (1) от Директива 2008/98/ЕО, или по не толкова ефективен от гледна точка на ресурсите начин, или биха довели до по-ниско качество на резултата от рециклирането;

в) инвестиции за събиране, сортиране, обеззаразяване, предварително преработване и третиране на „други продукти, материали или вещества“³³, произведени от крайния получател или трети страни, които в противен случай биха останали неизползвани или биха били използвани по не толкова ефективен от гледна точка на ресурсите начин;

г) инвестиции за разделно събиране и сортиране на отпадъци с оглед подготовката им за повторна употреба или рециклиране.

Не са допустими следните инвестиции:

- инвестиции за обезвреждане и оползотворяване на отпадъци с цел генериране на енергия;
- инвестиции, свързани с технологии, представляващи вече икономически изгодна и установена търговска практика в целия Съюз
- инвестиции за постигане на съответствие със стандартите на Съюза, които са приети и са в сила. Инвестиции за постигане на съответствие със стандартите на Съюза, които са приети, но все още не са в сила са допустими, при условие че инвестицията е изпълнена и финализирана най-малко 18 месеца преди стандартът да влезе в сила.

Допустими разходи:

Има два алтернативни подхода за определяне на размера на допустимите разходи – със или без съпоставителен сценарий.

³² „отпадък“ е всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи; дефиниция в чл. 3, точка 1 от Директива 2008/98/ЕС относно отпадъците

³³ (128ж) „други продукти, материали или вещества“ означава материали, продукти и вещества, различни от отпадъци, включително странични продукти, посочени в член 5 от Директива 2008/98/ЕО, селскостопански и горски остатъци, отпадъчни води, дъждовна вода и оттичаща се вода, минерали, хранителни вещества, остатъчни газове от производствени процеси и излишни продукти, части и материали;

Първият подход за определяне на размера на допустимите разходи е базиран на **общите инвестиционни разходи**. При него не са изисква сравнение със съпоставителен сценарий. При този подход допустимите разходи са равни на **общите инвестиционни разходи** в следните случаи:

- когато инвестицията се състои в инсталиране на допълнителен компонент към вече съществуващо съоръжение, за който няма по-малко екологосъобразен еквивалент;
- когато кандидатът за помощ е в състояние да докаже, че инвестицията не би се реализирала, без да се отпусне помощ.

При **вторият подход** (подход на допълнителните инвестиционни разходи) за определяне на размера на допустимите разходи допустими разходи са **допълнителните инвестиционни разходи** и се определят от **разликата** между разходите за подпомаганата инвестицията и разходите за подобна инвестиция, която има по-малко благоприятен ефект върху опазването на околната среда. Възможни са следните варианти на съпоставителен сценарий:

- сравнима инвестиция, която би била надеждно реализирана в нов или предшестваш производствен процес без помощ и с която не се постига същото равнище на ефективност по отношение на ресурсите;
- инвестиция състояща се в третиране на отпадъци чрез операция за третиране, която стои на по-ниско място в приоритетния ред на йерархията на отпадъците, посочена в член 4, точка (1) от Директива 2008/98/ЕО, или третиране на отпадъците, другите продукти, материалите или веществата по не толкова ефективен от гледна точка на ресурсите начин;
- сравнима инвестиция в конвенционален производствен процес, в който се използва първична или изходна суровина, ако полученият вторичен (повторно използваният или оползотвореният) продукт технически и икономически е взаимозаменяем с първичния продукт

Съпоставителният сценарий трябва да представлява инвестиция със сравними производителност и жизнен цикъл, да отговаря на вече влезли в сила стандарти на Съюза, да е достоверна по отношение на правни и пазарни реалности и стимули.

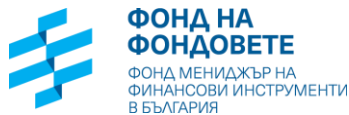
Таблица 7: Интензитети

Регион/размер предприятие	Средни предприятия	Малки предприятия
региони в преход (ЮЗР)	55%	65%
по-слабо развити региони	65%	75%

Други условия: Помощта не трябва да освобождава предприятията, които генерират отпадъци, от каквито и да било разходи или задължения, свързани с третирането на отпадъци, за които те носят отговорност съгласно законодателството на Съюза или националното законодателство, включително съгласно схемите за разширена отговорност на производителя, или от разходи, които следва да се считат за нормални разходи за предприятието.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД НА
ФОНДОВЕТЕ
ФОНД МЕНИДЖЪР НА
ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ
В БЪЛГАРИЯ

ПРОГРАМА
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ И
ИНОВАЦИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА

Помощта не трябва да стимулира генерирането на отпадъци или увеличеното използване на ресурси.

Пример 5: проект за ресурсна ефективност, без съпоставителен сценарий

Средно предприятие в регион в преход, което има проект за ресурсна ефективност. Проектът има общи инвестиционни разходи в размер на 3 500 000 евро.

Интензитет: 55% (виж *таблица 7*)

Разрешен размер на помощта: $3\,500\,000 \text{ евро} * 55\% = 1\,925\,000 \text{ евро}$

Максималният разрешен размер на помощта е 1 925 000 евро. Кредитът, който може да бъде отпуснат, може да бъде равен на размера на общите инвестиционни разходи по проекта, т.е. 3 500 000 евро в този случай. БЕБП по този кредит може да бъде най-много 1 925 000 евро. Той се изчислява от банката на база на параметрите на всеки кредит (срочност и рейтинг на кредитополучателя) чрез прилагане на вече описания по-горе подход за изчисление на БЕБП при режима за минимални помощи, и по-точно втори подход на база на минималните премии от Известието на Комисията.

За изчислението на БЕБП Банката ще използва предоставения от ФМФИБ файл с формули в Excel.

Режим по чл. 49 „Помощи за проучвания и консултантски услуги относно опазването на околната среда и енергийните въпроси“

По настоящия инструмент този режим на помощ е предвиден за финансиране на разходите за енергийно обследване (енергиен одит). Предвид сравнително ниския размер на тези разходи, в повечето случаи те ще могат да бъдат финансирани с минимална помощ по Регламент *de minimis* вместо по ОРГО. Режимът по ОРГО би бил полезен в случаите, когато на дадено предприятие не е възможно да бъде предоставена минимална помощ, например когато предприятието вече е получило минимална помощ до приложимия за него таван.

По този режим може да бъде предоставена помощ за обследване за енергийна ефективност.

Допустимите разходи са разходите за обследване на енергийната ефективност, когато обследването се отнася за инвестиции, подпомагани по настоящия инструмент. Когато само част от обследването се отнася за инвестиции, подпомагани по настоящия инструмент, тогава допустимите разходи са равни на разходите за частта от обследването, която е свързана с подпомаганите инвестиции.

Помощите могат да се предоставят, независимо дали обследването за енергийна ефективност бъде последвано от инвестиция.

Интензитетът на помощта е 80 % от допустимите разходи за малки предприятия и 70% за средни предприятия и 60% за големи предприятия.

Не се предоставят помощи за обследване за енергийна ефективност с цел спазване на Директива 2012/27/ЕС, освен когато обследването за енергийна ефективност не е в допълнение към задължителното енергийно обследване по силата на посочената директива.